

חיות מרגשות וספורים מרתקים
מעולמם שלילדים
על הקשר היחודי והאהוב
שבין סבתא לנכדיה
בלווי איורים מרהיבים

מאת: הרב אברהם אוהיון

עריכה: הרב שאול עובדיה פתיה **ציור: אבישי חן**

המלצה

הריני בזה להמליץ טוב בעבור ידידי החשוב הרה"ג רבי אברהם אוהיון שליט"א ולברכו בעבור סדרת הספרים החדשה שמוציא לאור: "אבא שלי", "אמא שלי", "סבא שלי", "סבתא שלי" ו"סיפורים לשבת בוקר", שנוספה גם היא על ספריו הרבים והחשובים שכתב והוציא בנושאים מגוונים ובניהם ספרים בנושא חינוך ילדים שהתקבלו בהערכה רבה.

חשיבות רבה נודעת לסדרת הספרים הללו דווקא בדורנו אנו, שהקשר המשפחתי החם והבריא הופך לעיתים לקר ומנוקר.

בסדרת ספרי "המשפחה שלי" השכיל הרב המחבר לעמוד על נקודות התורפה שבמארג הקשרים המשפחתיים בין הילד לאביו ואמו, סבו וסבתו להניח אבני יסוד ולהתוות דרך ברוח ישראל סבא ולהדריך את הקורא הצעיר כיצד לבסס את הקשרים המשפחתיים. והיות ורבו בזמננו ספרים המיועדים לילדים ורבים מספרים אלו מעודדים ומעוררים למידות ודפוסי התנהגות שאינם עולים בקנה אחד עם מה שמצאנו בדברי חז"ל. נודעת חשיבות רבה דווקא לספרים כאלה המושכים את הילד אחר גילוי מידות טובות ומרחיקים אותו ממידות שגינו חכמינו זכרונם לברכה.

ואנו תפילה בעבור ילדינו וילדי כלל ישראל שיזכו כולם לגדול לתורה ויראת שמים, חופה ומצוות ומעשים טובים, וכמו שאנו מבקשים בכול יום: "ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו, כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה" כי זה כול האדם.

**ובזה באתי על החתום
אליהו שלומי.**

ציורים: אבישי חן

עריכה: שאול עובדיה פתיה

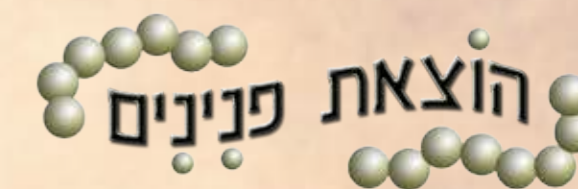
עריכת לשון: שולה יעקובסון

ניקוד והגהות: יהודית הירשמן

הגהות: יהודה סימאי, דוד ורפאל אוהיון

עיצוב עטיפה: אסתר גרינבוים

עימוד ועיצוב גרפי: מירי פלקסר

כל הזכויות שמורות

להוצאת פנינים

057-3112245

נדפס בישראל תשע"ב

אין להעתיק או להפיץ ספר זה או קטעים ממנו
בשום צורה ובשום אמצעי אלקטרוני או מכני
לרבות צילום והקלטה ללא אישור בכתב מהמוציא

Printed in Israel

טלפון המחבר אברהם אוהיון:

050-4164-500

02-656-9999

הקדמה

שנות הילדות מעצבות את אישיותו של האדם, כאשר את חוויות הילדות ישא עמו הילד לכל מקום ובכל מצב. חוויות הילדות מבוססות לרוב על הקשר המשפחתי החם השורר בין ילד להוריו, ובתא המשפחתי בכלל, אולם קיים רובד נוסף, סמוי במקצת, המשפיע אף הוא רבות על חייהם של ילדינו. המדובר הוא בקשר שבין ילדינו לבין סבתם.

סבתא היא דמות אמהית, רבת נסיון ולמודת חכמה, אשר ממרום שנותיה מעניקה חום ואהבה ומתמקדת דוקא בפרטים הקטנים בחייהם של הנכדים והנכדות. הקשר המופלא השורר בדרך כלל בין סבתא לנכדיה, למרות פער הגילים הגדול, היה תמיד חידה שתומה. ושמא לא, שמא האהבה העצומה היא המגשרת על פער הגילאים ויוצרת את הקשר המרתק והיחודי.

ב"סבתא שלי" תמצאו סיפורים מרתקים ומאלפים הנוגעים כולם בסוד הקשר המופלא האמור, הקשר שבין סבתא לנכדיה. ב"סבתא שלי" ניתן העט בידי בנינו ובנותינו, על מנת להעלות על הכתב את חוויותיהם מהקשר שנוצר בינם לבין סבתם.

לכל ילד סבתא משלו, לכל ילדה סבתא משלה, אך חוט השני עובר בין כולם ומאפיין במודע את סיפורי "סבתא שלי": סבתא היא שלי! כל נכד וכל נכדה, בדרכם שלהם, חשים זאת בכל ליבם. חוויות שונות, סיפורי חיים שונים, והכל סב סביב נקודה אחת, הקשר שלי עם סבא!

"סבתא שלי" אינו רק ספר חווייתי ומרגש, הוא עשוי לשמש גם ככלי עזר בידי ילדינו, באמצעותו ישכילו לחזק ולהדק את הקשר עם הדמות המבוגרת והמוערכת של המשפחה, עם סבתא...

כאן המקום להודות לעומדים על ימיני במים רבים, עושי המלאכה.

ראשית אודה לעורך הראשי של ספרינו **שאול עובדיה פתיה** על העריכה המשובחת. תודה גדולה לעורכת הלשון המקצועית **שולה יעקובסון**. אודה מקרב לב לנקדנית ולמגיחה המסורה **יהודית הירשמן**. תודה וברכה לצייר ברוך הכישורים המקצועי והיחודי **אבישי חן**. חופניים של תודה לגרפיקאית והמעצבת ידי אומן **מירי פלקסר**. כמו כן, אודה בזאת לבניי יקיריי האהובים **דוד, רפאל ויהודה**. ואחרית דבר אודה לרעייתי היקרה, **נעמה**, אשר ליוותה את יצירת הספר וסייע רבות בעצותיה המחכימות.

ר"ח אלול התשע"ב
קריאה מהנה ומועילה
אברהם אוחיון

תוכן ענינים ומסרים אינוכיוס להורים

מגלגלים זכות על ידי כסא גלגלים ... 13

עם התבגרותו של האדם הוא נחן ביכלת להביט על החיים במבט מתון יותר, לטוח ארוך יותר, על פי סלם ערכים איכותי יותר. סבתא, ממרום שנותיה, מברכת ביכלת זו, ולעתים הנכדים הצעירים, הפעלתניים ומלאי המרץ, אינם מסגלים להתחבר אל קו מחשבתה ואל שקוליה. בני הדור הצעיר אף עלולים להתרעם על אפיה היותרני של סבתא, על חסר נכונותה להשיג ולשמור דברים לעצמה ועוד. בספור שלפנינו, בארוח פלא הובילה ותרנוטה של סבתא להצלת חפיו של הנכד, ויש בכך מסר נפלא.

סוניה מרחוב ברז'נייב..... 21

ילדים צעירים עלולים להקלע לסיטואציות לא נעימות הקשורות בעברם של אנשים מבגרים למודי תלאות וסבל. חסר התקשורת בין ילדים רפים לאנשים מבגרים מאוד, נובע בין היתר מאי ידיעת השפה ומרתיעה טבעית של הילד מן המבגר. במצב מרוב זה עשויה דמוטה של סבתא להתגלות כמלאך מושיע. סבתא, מבגרת מצד אחד וקשורה בקשר אמיץ עם נכדיה ועם נכדותיה מצד שני, עשויה לשמש חוט המקשר בין הדורות, לסגור פערים ולפתר בעיות, בדיוק כפי שארע בספור שלפנינו.

הספגניות של סבתא 31

סבתא היא דמות חביבה ומערכת. לצד הנתינה הגדולה שהיא נותנת, חשוב מאד שגם הנכדים והנכדות ילמדו לתת ולהעניק לה, לאו דווקא מתנות, אלא חם ואהבה, נשיקה וחבוק, יחס מכבד ומעריך וכדומה. בספור שלפנינו מתגלית רנה כגבורה אמתית. אהבתה לסבתה גורמת לה להתגבר על עצמה ולהחמיא לה על הספגניות, על אף טעמן הבלתי מצלח. מלבד הדגמה של נכדה למופת שמציג הספור, יש לו סוף מפתיע ומעגן.

סבתא יודעת! 39

ילדים, כדרךם של ילדים, בטוחים בדרך כלל שהם יודעים הכל ומבינים הכל. לעתים, כאשר מתגלעים חלוקי דעות בין נכדים ובין סבא או סבתא, עלולים לנבט בלבם של הנכדים, בני הדור הצעיר, רגשות סמויים של חסר הערכה כלפי שקול דעתם של המבוגרים, בשל גילם המתקדם. לא תמיד ביכולתנו להוכיח בנקל לילדינו, שפכל שהאדם מבוגר יותר - כך שקול דעתו משבח יותר, כיון ישן נושן. הספור שלפנינו הוא הוכחה מצלחת ביותר לעבדה זו.

'שולים' עם סבתא 45

למרות קשר האהבה ההדוק השורר בין נכדים ונכדות ובין סבתם, אין להתעלם מן העבדה שלעתים עלולים להוצר ביניהם גם עמותים או חכוכים. גם אם מצב זה אינו מצוי, וגם אם הוא נובע בדרך כלל מאי הבנה גרידא, יש להפנות אליו את תשומת הלב ולהשתדל לישר את ההדורים. הספור שלפנינו, שבו הצליח הנכד לשקם את יחסיו עם סבתו, עשוי לשמש דגמה חיובית ומעשית לכך.

סבתא נעלמה! 51

בספור שלפנינו אנו עדים לחבוי נפש של אח ואחות, נכד ונכדה, המשכנעים שסבתם ברחה מהבית ונעלמה, מפני שהגיעה לאזניה השיחה הבלתי מכבדת ששוחחו על אודותיה. ילדים מטבעם נוהגים לתלות את התנהגותם של האחרים במעשיהם שלהם, ומצוי מאד שהם חשים בשל כך רגשי אשם חסרי פרופורציה. הספור שלפנינו עשוי לשמש כלי עזר בידיהם של הורים המבקשים להנחות את ילדיהם לאור המאמר הקדמון "סוף מעשה במחשבה תחלה", ולגרם להם לחשב היטב על מעשיהם, קדם עשייתם.

מתנה לסבתא 57

נכדים רבים מעונינים להפיר טובה לסבתם, להעניק לה דבר מה שישמח אותה ויגרם לה לחוש אש. לא תמיד הדבר עולה בידיהם, אולם כמעט תמיד, כאשר נכד או נכדה עושים פעלה מסימת ברוח זו, הדברים מתקבלים אצל סבתם ברצון ובשמחה. בספור שלפנינו החליטה הנכדה לשמח את סבתה בדבר האהוב עליה יותר מכל: ספור קורות חייה לחברותיה, והדבר אף הוביל לסוף מרתק ומפתיע. הספור עשוי לעודד את ילדינו לפעל ברוח זו, ומתוך אהבה והערכה לנסות לגרם נחת רוח למבוגרים הסובבים אותם.

מַגְלָגְלִים זְכוּת עַל יְדֵי כִסָּא גַלְגָּלִים

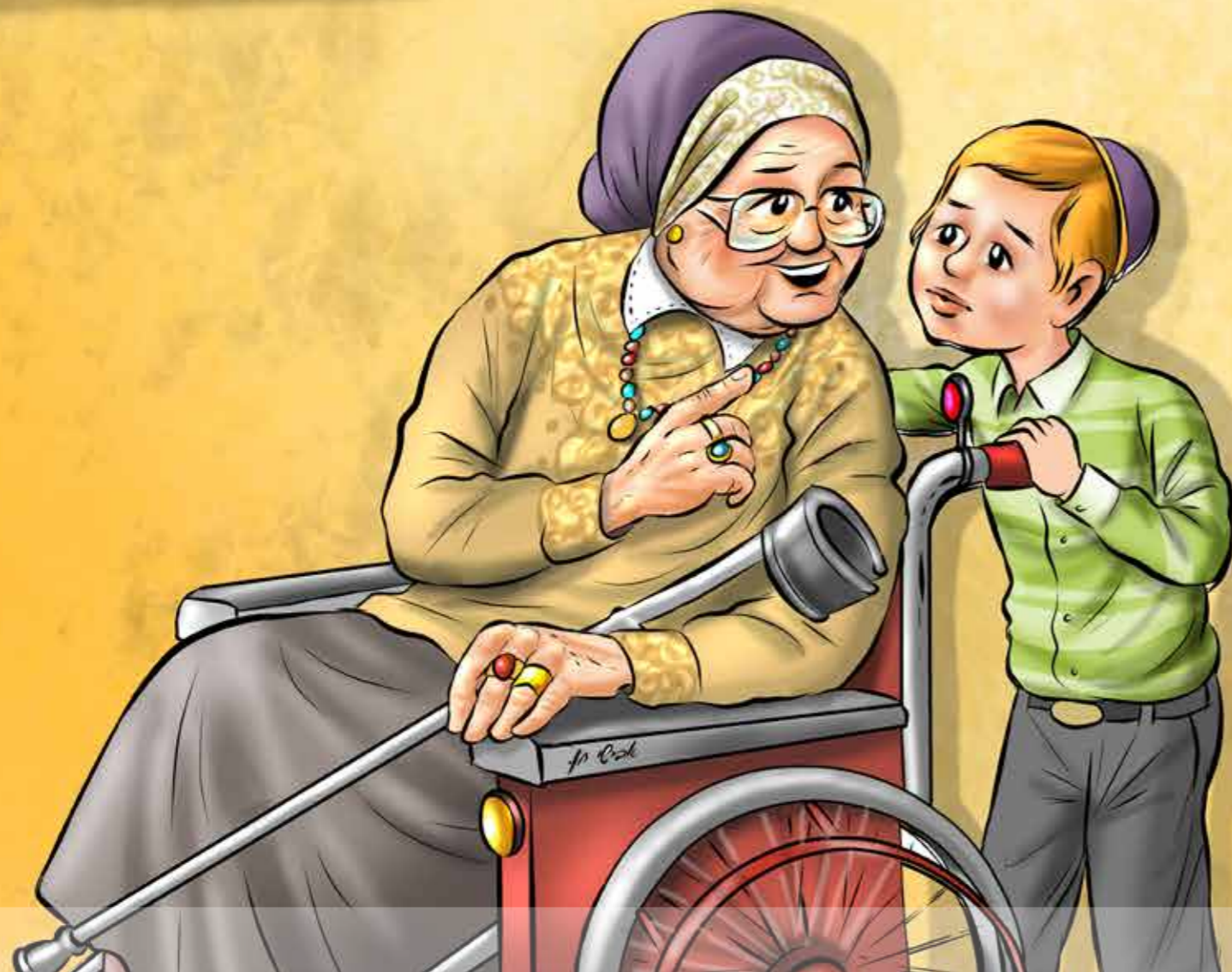
ס בְּתָא שֶׁל מַאִיר אִינְה אִשָּׁה צְעִירָה, וּבְכֹל זֹאת הִיא פְּעִילָה וְנִמְרָצָת. בְּאַחַד הַיָּמִים הַחֲלוּ רַגְלֶיהָ שֶׁל סְבִתָּא לְכָאב, וְהִיא לֹא הִצְלִיחָה לְלַכֵּת בְּכַחוֹת עֲצָמָה. בַּהֲתַחֲלָה חֲשָׁבָה סְבִתָּא שְׂזוּ חֲלִשָׁה זְמַנִּית בְּלִבָּד. הִיא שָׁכְבָה בְּמִטָּתָה כַּמָּה יָמִים, וְכֹל הַנִּכְדִים בָּאוּ לְבַקֵּר אוֹתָהּ וּלְהַתְעַנֵּן בְּשִׁלּוּמָה, אָבֵל כַּאֲשֶׁר הַכְּאֲבִים הָלְכוּ וְהִתְגַּבְּרוּ הַבֵּינָה סְבִתָּא כִּי עָלְיָה לְלַכֵּת לְרוּפָא.

הַרוּפָא בָּדַק אֶת רַגְלֶיהָ שֶׁל סְבִתָּא וְהוֹדִיעַ לָהּ בְּכַנִּים חֲמוּרוֹת שֶׁהִיא תִצְטָרֵךְ לַעֲבֹר נִתּוּחַ בְּבֵית חוֹלִים, וּבְמִשְׁן כְּחֹדֶשׁ יָמִים אַחֵר כִּן הִיא תִהְיֶה רְתוּקָה לְכִסָּא גַלְגָּלִים.

שזקוק לו. זה יהיה חסד נפלא וגם הודאה להשם על שהעמיד אותי בחזרה על רגלי.

אבא התבונן בסבתא במבט מלא הערכה. הוא ידע כי אלו היתה סבתא מוכרת את הכסא היא היתה מקבלת תמונתו כסף רב, אף היא בחרה לותר על הכסף ולסיע לאדם נזקק. הוא הבטיח

לה שישיע לה למצא חולה שזקוק לכסא גלגלים, וכבר למחרת פרסם מודעה קטנה: "מי שזקוק לכסא גלגלים בתרומה, מתבקש לפנות למשפחת כהן, רחוב הדקל 15."

הרופא הבטיח לסבתא שאם תקפיד על הוראותיו, לאחר כחמש תוכל בעזרת ה' לעמד על רגליה, בריאה ושלמה.

סבתא נאנחה, אף לא היתה לה בררה. התור נקבע, וסבתא עברה את הניתוח. בחסדי שמים הצליח הניתוח, וכאשר שחררה סבתא מבית החולים היא רכשה כסא גלגלים חדיש ונוח, כדי שתוכל להעזר בו בתקופת החלמתה.

מאיר ושאר הנכדים לא אהבו בכלל לראות את סבתא יושבת בכסא הגלגלים, שהרי הם היו רגילים לסבתא פעילה ומלאה מרץ. אבל הם התנחמו בידיעה שבקרוב ממש תחזר סבתא לעמד על רגליה ולתפקד כבעבר.

"לא נורא", אמרה סבתא לכל מי שהתעניין בשלומה, "כשיושבים על כסא גלגלים לומדים להעריך את ההליכה על שתי רגלים בריאות, ולא רואים זאת כמובן מאליו".

סבתא הקפידה על מנוחה נכונה, בדיוק כפי שהדריך אותה הרופא, ולשמחת כלם לאחר חמש היא התאוששה והחלה לעמד על רגליה.

באחד הערבים, כאשר בא אבא של מאיר לבקר את אמו, שהיא סבתא של מאיר, שוחחו השניים על דא ועל הא, ולפתע הבחין אבא בכסא הגלגלים, העומד מיתם בפנת החדר.

"מה נעשה בכסא?" שאל אבא, "אולי נציע אותו למכירה? הוא שווה לא מעט, והוא חדש כמעט".

"לא", אמרה לו סבתא, "החלטתי לתת את כסא הגלגלים לחולה